

The transfer into gift-economy

https://50dda00c-453f-45f9-b4b9-897abbd35e57.filesusr.com/ugd/ab05ea_fee3a75a26bd4b139b2bfd8d45109cc9.pdf

- [Gondolatok](#)
- [Gondolatok 2](#)

Gondolatok

A pénzzel vagy anélkül, a közgazdaság alapvető kérdései arra irányulnak, amit az emberek egymásért tesznek: 1. Hogyan találjanak egymásra az ajándékozó és az a személy, akinek arra az ajándékra van szüksége? 2. Hogyan ismerjék el és jutalmazták azokat, akik nagylelkűek az ajándékozásban? 3. Hogyan hangolják össze sok ember ajándékát térben és időben, hogy olyan dolgok jöjjenek létre, amelyek felette állnak bármely egyéni szükségletnek vagy ajándéknak? Lehet, hogy nem nyilvánvaló, de ezek a célok nagyjából a pénz három kardinális funkciójának felelnek meg: csereeszköz, elszámolási egység és értékőrző. E három cél elérésére számos kvázi-monetáris és nem-monetáris mód jelenik meg manapság. A nyílt forráskódú szoftverek világában például a P2P technológia lehetővé teszi a programozók közössége számára, hogy megtervezzenek projekteket, összehangolják képességeiket és elismerjék a résztvevők hozzájárulását a projekthez – mindezt pénz nélkül. Bizonyos értelemben a társak iránti, korábbi ajándékaik mennyiségén és minőségén alapuló megbecsülés egy olyan „valuta”, ami lehetővé teszi, hogy néhányan nagyobb befolyást gyakoroljanak a csoportos döntéshozatal során, mint más tagok. Ez azonban nem egy számszerűsített dolog, és nem is lehet számszerűsíteni anélkül, hogy a lényegéből valamit el ne veszítene. A tiszteletet és a megbecsülést leegyszerűsítjük egy számra, de ismerjük fel, hogy ezzel valójában elveszünk belőle.

Csakúgy, mint amikor az analóg felvételeket digitális formátumba teszik át, az eredeti felvétel melegségéből, emberiségéből és végtelenségéből valami elvész.

Sok online rendszer teszi ezt, egy számmá konvertálja az elismertséget és a cselekvő hozzájárulást. A felhasználók minősítésének rendszere az Amazon-on, az eBay-en és hasonló oldalakon egy ilyen kvázi-pénz. A felhasználók nem csak termékeket értékelhetnek és véleményezhetnek, hanem egymás értékeléseit is, ami egy önszabályozó rendszerré áll össze. Ez tulajdonképp az ajándék gazdaság része (senki sem kap semmilyen közvetlen jutalmat az ismertetés írásáért), olyan struktúrák alakulnak ki, melyek a pénz közvetítő funkcióival párhuzamosan működnek.

Gondolatok 2

Timothy Wilken, orvos, filozófus és ajándék-gazdaság aktivista egy lépéssel továbbvitte ezt a gondolatot a GIFTegrity rendszerében, amely jelenleg a béta tesztknél tart. Minden egyes tagtól azt kéri, hogy készítsen a profilján egy listát arról, amit adni és kapni kíván. Az ajándékot kapó személy minősíti az ügyletet, ez határozza meg, hogy egy adott ajándék lehetséges kedvezményezettjei milyen sorrendben fognak megjelenni a listán. Ha sokat adtál, a neved elől lesz a listán, amikor valaki a saját adományának keres kedvezményezettet. Ha ajándékot kapsz, a minősítésed csökken egy kicsit, azt tükrözve, hogy a viszony aközött amit adtál és kaptál, kiegyenlítettebb lett. Ezek a minősítő pontok a pénzhez nagyon hasonlóan működnek.

Egy hagyományos közösségben nincs szükség ilyen minősítési rendszerre, mivel minden tag ajándékai és szükségletei mindenki előtt ismertek. A GIFTegrity és a hozzá hasonló rendszerek, úgy tűnik, lehetőséget kínálnak az ajándékozási kapcsolatok körének kibővítésére. Nem teszik feleslegessé a pénzt, hanem újjáélesztik azt, de egy, az eredeti lényegéhez, azaz a hála jeléül szolgáló tárgyhoz sokkal közelebbi formában. A GIFTegrity és a hasonló rendszerek minősítései pénzként viselkednek. Pontokat kapsz ha adsz, és elköltöd őket, miközben elfogadsz. Az ilyen rendszerek a pénz alapvető korlátait is magukban hordozzák, ugyanakkor a minőség nem engedi, hogy egy lineáris skála mentén mérjék.

Természetesen ezek a rendszerek messze jobbak, mint a mai uzsora-alapú pénz, de ez a fajta technokrata alternatíva, bármilyen briliáns is, figyelmen kívül hagyja azt, amit a világ számszerűsítésével elveszítettünk. Vissza akarjuk állítani végtelent. Az értékelések és a pontok nem elégíthetik ki mély vágyainkat a személyes kapcsolatra, a hálára és a többdimenziós történetekre, melyek adottak az ajándék kultúrában.

Ellentmondok-e saját magamnak, amikor azt állítom, hogy a pénz a hála jeleként keletkezett és ugyanakkor, hogy mint mértékegység jött létre? Mintha az első pillanattól fogva két szellem lakozott volna a pénzben. Egyrészt az ajándékgazdaságot (amelyen kívül egykor szinte semmi nem létezett) terjesztette ki a tömegtársadalom birodalmára, másrészt az ajándék-mentalitás eredeti nyitottságának mérésére, számontartására és ellenőrzése szolgáló eszköz volt. Mégis, amikor a pénzt a hála jeleként értelmezve azt a szót használom, hogy „származik”, nem időbeni származására utalok, hanem, jobb kifejezés híján, az Isten elméjéből eredőre; a pénz teleologikus származására; arra a célra, ami miatt létrejött ebben a világban.

Vajon túljuthat-e az ajándékkörök koncepciója a közösségnek azon a szintjén, ahol az emberek első- vagy másodkézből ismerik egymást? Nagyon hosszú távon talán el tudunk képzelni egy pénz nélküli ajándéktársadalmat, ami a „körök körének” modelljére épül. Úgy tűnhet, hogy a pénz fontos szerepet játszik a munka globális összehangolásában, de ha közelebbről megvizsgáljuk, azoknak a

száma, akikkel egy adott személy valóban együttműködik, nem is olyan nagy. Ha több, mint száz embernek kell együttműködnie, hogy valamit létrehozzanak, akkor a teljes csoport alcsoportokra és még kisebb alcsoportokra bomlik, egészen egy olyan szintig, amelyen az ajándék-gazdaság már működni képes. A körön belüli emberek adhatnak egymásnak, és mindegyik kör integrált egységként adhat más köröknek egy nagyobb körben és aztán azok mindegyike a körök körének. Ez az elképzelés a társadalom alapvető átszerveződését foglalja magában: egy alulról-felfelé, egyenrangú személyek közötti és önmagát megalkotó, önszerveződő társadalmat.